هو العلیم

حرمت مطلق آلات موسیقی در روایات

بررسی تفاوت احکام آلات لهو با غناء و کنیزان خواننده

سلسله دروس خارج فقه ـ موسیقی ـ جلسه دوم

استاد
آیت‌الله حاج سید محمدمحسن حسینی طهرانی
قدّس‌الله‌سرّه

أعوذُ بِاللهِ مِنَ الشَّیطانِ الرَّجیم
بِسمِ اللهِ الرَّحمنِ الرَّحیم

بررسی روایات دال بر حرمت مطلق آلات لهو و غناء در کلام معصومان

بحث راجع به روایاتی بود که دربارهٔ حلّیت یا حُرمت آلات غناء و آلات لهو و لعب بیان شده است. و همچنین بحث در کیفیّت استفادهٔ حُرمت، حرمت مطلقه یا حرمت مقیّده به نوع خاصّ از اینها بود در اینکه آیا روایات به نحو اطلاق دلالت بر حُرمت استعمال آلات لهو هستند یا اینکه مقیّد به جهت لهو هستند؟ یعنی مجالسی که یَدخُلُ علیه الرجال است و در آن مجالس غناء هست.

دیدگاه تفسیر ابوالفتوح رازی پیرامون حرمت مطلق معازف و مزامیر بر اساس روایت نبوی

یک روایت در *تفسیر ابوالفتوح* رازی است عن رسولِ الله صلی الله علیه و آله و سلم، حضرت در ضمن مسائلی که خدای متعال آن حضرت را امر کرده یا نهی کرده می‌فرماید: و اَمَرَنی ان اَمحو المزامیر و المعازف والاوتاد و امور الجاهلیة. **خداوند متعال به من امر کرده است که محو کنم، این عبارات محو یعنی اصلاً وجود مزمار و مزامیر را از بین ببرم نه اینکه آنها را در مجالس غناء از بین ببرم، یعنی مقیّد نیست. محو کنم. منتهی چون محو تکوینی معنا ندارد منظور محو تشریعی است. چون محو تکوینی که معنا ندارد، چون لیس امر بید رسول الله، امر بید الناس یصنعون المزافی! پیغمبر هم زورش نمی‌رسد مگر اینکه با ولایت تکوینی خودش بخواهد بیاید محو کند ولی این پیغمبر زورش به این علماء نمی‌رسد. مزامیر به همین چیزهای می‌گویند که بزرگ است، به این مقدار است و از خَشَب درست می‌کنند، از غَصَب و از آهن هم درست می‌کنند یا مخلوطی از آهن و اینها. و معازف هم که عبارت است از گیتار و طنبور، سنتور، و به جمیع آلات موسیقی معازف می‌گویند، جمع معزف، معزف یعنی آلت موسیقی که در اصطلاح به همهٔ اینها معازف و اوتاد می‌گویند. بعد ابوالفتوح در اینجا می‌فرماید که اِن آلات المزامیر شرائُها و بیعها و تجارتها حرام بنحو الاطلاق. این یک روایت از رسول خدا بود که در اینجا ایشان بیان کردند.**

استناد مرحوم حاج نوری به روایات جعفریات در تحریم استعمال ملاهی و معازف

مرحوم حاج نوری در *مستدرک الوسائل جلد* سیزده در باب تحریم استعمال الملاهی بجمیع اصنافها و بیعها و شرائها روایتی می‌فرماید از جعفریات باسناده عن علی بن ابیطالب علیه السلام قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلّم **اَنهی اُمتی عن الزمر و المزمار و الکوبات و الکوبیات** البته اینجا جای

و ندزیمهک تسا یزیچ کی لبوک و رامزم .تسا یقیسوم تلاآ زا یکی هک هدش هتشون مه تارانُک ،تابوُک
.هدش نایب اجنیا رد قلاطا وحن هب نیا ،اهنیا

اودهشتسی نا ریغ نم نودهشی ٍموق یلع ةعاسلا موقت ملاسلا هیلع یلع لاق دانسلاا اذهب دراد زاب
یرگید تیاور کی مه نیا **.فزاعملا و فوفدلاب نوبرضی ٍموق یلع و طول موق لمع نولمعی نیذلا یلع و**
.هدشن ظاحلا اجنیا رد برض تیفیک هک تسا

یقیسوم تلاآ ناگدننکش اب عطاق دروخرب رد بلاطیا نب یلع زا لوقنم تیاور

ترضح شیپ یصخش کی هلخداف طبرب رسکُل جر هیلا عفرُ هّنأ بلاطیبا نب یلع نع دانسلاا اذهب زاب
نیا ترضح یعین .دندرک لطاب ار هعفارم نیا ترضح ،هتسکش ار وا طبرب یرگید صخش کی هک دندرک تیاکش
نم هک تفگ صخش و .تسکش هک درک بوخ ،هصلاخ تراکیپ ورب دنتفگ ،دندومن ضرف اوعد لااب ار اوعد
هب مه نیا بخ [.تسا نم]یصخش ةدافتسا یارب ،مربب راکب ءانغ ریغ و وهل ریغ سلاجم یارب نیا مهاوخیم
.تسا قلطم وحن

یهلام و کلاوس زا هدافتسا یورخا و یویند تمذم رد ملاسلاا مئاعد و یسرن دیز رصع تایاور

...ملاسلا هیلع هَللادبع یبا زا تسه یتیاور کی هک دیامرفیم ناشیا ،یسرن دیز رصع رد
نمؤملا نَّا و یهلاملا نع ةرخلآا بلط هلغشت کلذ نع لٍغش یف نمؤملا نا و **دیامرفیم ترضح ...**
کُبرض اما و قافنلا ثروت و بلقلا ةوساق ثروت یهلاملا ناف یهلامللو ُهَل ام لغش یف کلذ عیمج نع
ضکری کعم ناطیشلا نّاف ،**تسا لطب هک دنتفگ اجنیا رد مهاهیضعب و تسا وهل تلاآ زا کلاوس** ،کلاوسلاب
ناجیه هب شراهباد تلااح نیا زا هصلاخ هک یسک نآ رانلا لخد تامف هتباد ِهِب رثا نم و کذع رفنت ةکئلاملا و
نیا ترابع ینعی .دوشیم شتآ رد لخاد رگید صخش نیا ،دنکب [حورجم]ار وا ای و دنزب نیمز ار وا و دیایب
صخش یارب ار یلکشم و دننکیم مَر تاناویح هک دتفایم قافتا یهاگ بخ ،...لاح نیا رد رگا هک تسا
.دنروآیم دوجوب

ونفزلا نع یتما یٰنهَا لاقُ هَّنا الله لوسر نع دیامرفیم هک *ملاسلاا مئاعد* زا تسا یتیاور رگید تیاور
کیرد صقر هک تسا صخشم بخ و تسا صقر یانعم هب اجنیا رد نفز ،**تارابکلا و ةبوکلا نع و رامزملا**
.دشاب دیرم تیعضو تیعضو هک تسا یتیعضو

اوعد یدرم کی ،اًطبرب رسک لجر هیلا عفر هَنا ملاسلا هیلع یلع نع دنکیم لقن *ملاسلاا مئاعد* زا زاب
مکح وا هب عجار ار یزیچ ترضح ،اًئیش لجرلا یلع بجوی مل و هلطبَاَف ،هتسکش ار شطبرب یکی هک درک
.تایاور نآ زا یکی مه نیا .درکن

هناخ رد طبرب نتخاون کانلوه یاهدمایپ هنیمز رد دمحم نب رفعج زا لوقنم تیاور

ًاناطيشهيلعللها هطلّسا احابصينعبرا ًاطبريهتيبدفى بضرنم لاقُهَنا ملاسلا امهيلع دمحم نب رفعج نع

.هَكلِيقام لا و لاقمابلابيلم و عايلحا هنمعضوكلذ ناك اذا و هيلعلعقّلاا هنِم ًاوضعىقبيلا

ىزابو وهلو لماوع ابدوخىكدوك هجاوم تياكحهرابرد قداص ماما ملاك

لىعتفقو دقو يرغص ُملاغ اناَ و بِىا بى رَّمَ لاقُهُنَّا ملاسلا هيلع قداص ماما زا تسا ىتياور رگيد تياور

ىذلاا الذه لاقهَبَا ايلكلذ فـيكفتلقف مداب تَمَشَن ممكّلعل ،رّمُ لاقفى لبيدذخاف ملسا ينباعلا و ينللبق و نيرامز

.ةنجلا نم جرخا ينح مدلآ ةتهاشس يلبا عَمَسَ امهَّنا ،ب علا و وهَللا و وهَللا نم ايءانغلا و وهَللا نمُهَّلُك ىٰرت

لزنمردىقيسوم تلاآ ىرادهگذتمرح نومارپ اضرلا هقف رد لوقنمىاوتف

جنرطشلا و هتفزعملا نم ىهلاملا نمَّائيشو اًدوعو اًروبنطِهتيبدفى ىٰقلن مهُنَّا هكدراد تسا *اضرلا هقف* رد

.يرصملا سئبو رانلا هاوأم ،اقساف ًارجاف تام ينعبرا فى تام نإف للهَا نم بِضغب عابدلقف ًاموي ينعبرا ُهابشا و

.دينكىمذهدهاشمسلجمتيفيكوعونهبتبسنىدييقدتچيهمهتاياور نيا رد امش

.تسا هدشىهلامهبديبقدتاياور نيا رد هكدسرىمرظنهب :لاؤس

هتشاد زاينهكنيا هن]تسا وهل شدوخ ،برض نيا دوخ سفن .رگيد تسا ًىهلَم شسفنىنعي :باوج

.رگيد تسا ىهلامءزج شدوخ نيا ،روبنط برض سفندوخ [.مئامضمضهب دشاب

ىبرع باوجو لاؤس

ناموصعمتنس رد نآ دودحم تائانثتسا و ىقيسوم تلاآ تمرح قلاطا ىسررب

يرمازملا و ةبوكلا و فـدلا مرَّحَ للهَا َّنِا :ملسو هلآ و هيلع آلله ىلصىبنلا نع *ب الباب* رد ىدنوار بطق

.تسينذ نآ رد ىدييقدتچيه ،قلاطا وحنهبىنعي .هببعلُيام و

شخمعمةبيصملا دنعتُوصنيرجاف ينقحما ينتوصنعانيهُنُ لاقُهَّنِا هلآ و هيلع آلله ىلص هُنع و

.تياور كيمهنيا .ناطيشلا يرمازم امهَّنُا و يرمازملاب بعللا و وهَللابةمعنلا دنعتُوص و مويجا قش و موجولا

اهىزابو صقر ،فـد زا ادخلوسر ديدشىهنذهرابرد ىلائلا ىلاوع تاياور لقن

ىياور و ىخيراتربخا ساسا ربهميلو و ىسورعسلاجمرد فـد تائانثتسا

نع و صقرلا و فـدلاب برضلا نع ىهنذُهَّنِا ،آلله لوسرنعتسا *ىلائللا ىلاوع* تياور رگيد تياور
طرشبلوخُدلا و كـلاملاا ىفّلاا فـدلا برض زجِيم ل و هيلا عامتسلاا نع و هروضحنع و هّلُك بعللا
ىنعيفـد –هدشانثتسا فـد هلئسمنيا ًارهاظ اجود رد طقف .نهيلع لاجرلا لخدي لا و ركبلا ىف نوكي نا
ىمهكىاهميلو رد ًارهاظ مهىكيو تسهىسورعردىكيد –اهفرحنيا و لبط ،...ىليخ رگيد هكنيا هن ،هرياد

،...دندرک دنلب لبط هکئلاه هکی تقو هکدنیوگی مهم اجنآ رد ،اهنیا و لزنهی ارب دنهد

لبط ی کلمک یدید ربمغیپ !...زونهل احبات ًلاعف رگید بخ !دننزی منل بط دهدب روسی اهبلط ک یرگا تفگ ؟ی دز اتدنچ بخ تفگ دعب !منزی م لبط نم دهدب روسی ناحور ک یت قو ره تفگ ،دنزی منه تفر گ ار .مدزن لاحبات

؟نوی ناحور ایم لاع دارفا :لاؤس

ی ناحور م لاع !اهدنوخآ :باوج

،...هلآ و هیلع الله یلصُ هدعو

ی م اهنز هکب شنآ ،ارهز تضرح ی سوع ردهه کتسا ربخ تسین تسیاب ناور هتبلا ،میراد ی تیاور ک یرد ربمغیپ لاح ًلاعف ،رگید دندز ی م اهبرع لاح ًلاعف ،هیمن ادیار ،دوبی ربخ ک ی قبط م هم نیا .دوبهم فد دندناوخ .هتفرگ تخسن اشیار ب ار ی سوع ی لیخ رگید

ابق دراو تضرح هکی تقو ردهه کم ،یهدب رارق ل یلد ار ی کی نیا م ینات وی منام ب خ هتبلا ،...هکنیا ای و ،ابقرد دندرک ی م لابقتسا ربمغیپ زا هکی نیلبقتسم دندشناب ق دراو ی تقو ،دوبهدمایزم لاسا زونهاجنآ ردهه کتبلا ،دندشن ربمغیپ ،دوبهدشن ناین م لاسا م لاکحا زونهه کتبلا ب خ ،اهنیا و دندیصقر ی م و دندز ی م و دندوب اهنیا و فد اب اهنیا ،ًگی وشگی وش ،م کم ک ،ش اویش اویدعب اتم ینک ی م ربصً لاعف لاح دیوگ ی م هم

!...دندرک دنلب ار هشیاع دندناوخ ی م و دندز ی م هکی تقو هکت سا تیاور رد :ذیملت

!؟ربمغیپ :داتسا

!تنسل ها تیاور قبط ،هلب :ذیملت

طایح رود درک ی م دنلب ار هشیاع ربمغیپ هکم یراد مهی رگید تیاور !تسه اهزیچ ی لیخ اجنآ !هلب :داتسا دنلب ربمغیپ لاح م ینکب ار اهرا کن یا هکم یشک ی م تلاجخ نامدوخ ام !دنیوگ ی م [(تنسل ها)]اهنآ !دیخرچ ی م !...دوش

.دنک ی م تمرحرب تلاد هکی تایاور ی نعی ،رگید دراد مهف لاخ تیاور تنسل ها رد :ذیملت

؟اجک :داتسا

و ک بُنت ندز ش راک ش دوخ هکی صخش ک یدنرک لقنه کرانک م تشاذگ م تشون م تیاور ک ی :ذیملت ی زور دنوادخ دنومرف و دنرک ی هنی لیخ ار وا ربمغیپ .درک ی م نیمأت اجنآ زا ار ش ای زور و دوبهنیا و فد ؟ی وری م مارح لابند ارچ دهد ی م لاح زا ار تا

.هلب :داتسا

.تسا هدرک لقنت نسل ها زا ار تیاور نیا ی ئاهدخیش موحرم م نک ی م نامگ .مدید ار تیاور نیا :ذیملت

؟تنسل ها زا :داتسا

.تسا تنسلها زا :ذیملت

.میناوخیم مهار اهنآ تیاور امب خهتبلا .تسا تنسلها زا :داتسا

بُاجتسُی لا و درن وا ؑروبنط وا فٌد وا ؑرٌخ هیفاًتیب ةکئلاملا لخدت لا لاق ،*یلائللا یلاوع* نیمه ،هنع و **.ةکبرلا مهنع عفترت و مهؤُاعد**

یبا نع شریسفت رد یزار حوتفلاوبا خیش موحرم ،مدرک ضرع هک تسا یتیاور نیمه رگید تیاور **نیرمأ و ینملاعلل ةمحر و یًدهُ یتثعب یلاعت للهآ ِّنا لَاق هنا** ،ملسو هلآ و هیلع الله یلص الله لوسر نع َهمَامُع **.مارحو هو ... تلاآ نا لَاق نأ یلا ةیلهاجلا روما ،ناثولاا و راتولأا و فزاعملا و ریمازملا وحما نع**

اًرهاظ یقناود روصنم ،دوب زورون دیعلوا زور هک دنکیم قیبطت نآ اب نیا هک میراد ... زا یتیاور کی لابند هب داتسرف .دنتفرن رفعج نب یسوم یلو دنتفریم دارفا ۀمه .دوب هداد بیترت اری سلجم و هنیدم دوب هدمآ ؟ام شیپ دیدمآین ارچ امش تفگ و رفعج نب یسوم .سلجم رد دنتفر ترضح ؟دیدمآین ارچ ترضح :دندومرف ترضح **،ملاسلاا حامحا ام یَیحذُ نا للهآا ناعم و ملاسلاا حامح و ةیلهاجلا ةنس و سرفلا ةنسرِمذه ًّنا** .تسهن آ رد یلهاج روما و یلهاج تنس

تمایق رد وهل تلاآ و روبنط نابحاص نیگمهس باذع هرابرد رابخلاا عماج تایاور

رگید تیاور عماج *رابخلاا* تسا لاق الله لوسر **دوسأ وه و ةمایقلا موی روبنطلا بحاص رشحُی** **ولاا و هجو هلمبید و ؑروبنط م ناذن رو قوف و رأ سِوعبسهِم نوعبسهِ فلا ،کلِمک** ،هچ رب رس ش م یآدی !؟دیی کدل لمک مِغأ ةیضر بون لثم شاس رأ رد و تسا ینهآ کی ای تسا یبوچ کی ش رس هک دنیوگ یم یاهزیچ نیا هب ةأمغ !ههجو وُهَسأر یف لا !توَمیدَحاو ؟امش دیدینش .دریمیم ینزب یکی .توَمیدحاو دنتفگیم اهبرع لوق هب ،دنامیم هرُکک کی ...دحاو ینعی !تومیدحاو ینعی ،اذه لمعتسی یمارحلا ،فراعتم موسرم قارعلا

؟تسا زرگ ناهم دیشخبیا اقآ :لاؤس

یلیخ زرگ زا ناشراعشا رد یسودرف بانج .تسا زرگ نامه ینعم هب اًبیرقت هلب ،تسا زرگ :باوج .دننکیم هدافتسا

لثم رامزملا بحاص و کلذ لثم ینازّلا رشحی و ًاکبا و صرخًا و یمعاِ مبرق نم ءانغلا بحاص رشحُی و کلذ و بحاص فدلا لثم کلذ! !تسا تخسر اکی یلیخ

نازینک شورف و دیرخ و تلاماعم رد تمرح و تیلح مزاح ت هدعاق یهقف لیلحت

هینغم

هینغم و تلاآ دیرخی فیلکتماکحا ردی ضراع فصو و عیشی تاذ نانوع نایمت وافت

تمرحه بعجار *لئاسو* ردام هکی تایاور نآ ۀفاضا هب ،دناهدرک لقنا جنیا ردن اشیا هکدوبی تایاور لُکا هنیا س فنز ،بعط و وهلت لاآ ،یقیسوم تلاآ نیا لامعتسا س فنز اهنیا مامتد ردن ،میدناوخ یقیسوم تلاآ لامعتسا ،تسه اجنیا ردی تبحصک یلاا ح .تسا هتفرگ قلعت لامعتسا س فنز دوخ ربت مرحو تسا مارحش لامعتسا هلئسم نیا رما یالدتبا ردی لو ،میینکی م ضرعار نیا ح ورشم روطه بی ردق کی هَللاءاشنا لاوقا لقنا نایب ردهتبلا ثحبنیا هب بستکتا مُرُحَیاب اوبا نآ ردهمَّرحُم بساکم ردم هخیشم وحرم هکت سه یثحبک یه کت سا نیا زا مالکرهۀبلغ ،تمرحۀبنجم هو دشابهتشادتیلحۀبنجم هی زیچک یه چنانچرگا هک دندرکرکذ ار ای اهَمَک یایی دبعک یی صخشرگا هکدینکضرف .دوبدهاوخرما نآ تمرحب جوم و تیلحب جوم ود .درخبه کت سا مارحن یاب خ ،درخی م نآ رطاخبن یا و تسوا ءانغ رطاخبش تمیقی دایز نآ هَمَن یا و درخب صخشن یا هکلب ،تسیناوی انغ رطاخبهَمَن یا دیرخ زا صخشن یا دصقًلاصا هکدینکضرفی تقوک یا ما رطاخه ب .درخی مار همان یا صخشن یا دشابم هل باقمه دهمان یا تمیقرگا لاا ح ،هدمآ شوخهَمَن یا زاً لاصا ّلاا تسا حابم هسفنِدحی فهَمَ ش ورف و دیرخه کنیا تهجه ب .درادن لاکشا نیاب خ ،درخی منز اهمان یا ءانغ نمثم یراد هکاجک یرد هک ،تحسةینغملا نمثه کدشابم ارحت سان کمم ی جراخروما ی راوطۀطساوبه کنیا امب ،هَمَ یه امب هینغم ءارش س فنا ،مارحدوشی م دیرخن یا ی جراخرما نآ رطاخه ب ،تحسةینغملا و بلکلا هتشاذگ قرف اجنیا ردهَمَۀبنجاب هینغمۀبنجن یی هکمینیبی م امالذ .درادن یلاکشا بخ دیرخن یا س فنز ،ةأرمی ه .مارحدوشی من یا دوشبدهاوخبی نغمرگا هَمَن یمهاما ؛تسا عنام لابن یا ،یه یه امب هَمَن آ س فنی نعی .هدش رد نوچ ،ندوبدبع و ندوبه ما فصو ظاحل هب هذ دوشی م امجنا ءارش و عیین یا هینغم فصو ظاحل هب ی نعی مذ نمۀینغملا نمثدیوگی متقوک ی ،هَمَلاا نمثدیوگی منۀینغملا نمثدیوگی متایاور مارحۀینغم ،اذا لم اذا هَمَلا نمثَ کاَنَ اذا ۀینغم نُکی لیسۀینغملا نُمثَ ارَحب ،مارحۀینغم فصو هب هینغم ی ورم کحی اربع وضوم لوا زا .هتفر

،دراد زینکا تودی نز کی دننیبی م دننکی م روبع تررضحه کی تقو م لاسلا هیلع اضرما تایاور ردای نعی .دندرکذ تبحصه کءانغ ربرظان اجنیا ردت رضح ؟ی شورفی مار اهزینکدنیوگی من زنآ هب ت رضح ه ب ت رضح .رگید ه دوبن زا تود ،ه دوبن زک ی ،ه دوبم دآ ک ی ف صو ه ب ،ه دوبن ه کءانغ ف صو ه ب ت رضح ب لط هَمَ ک ی دهاوخی م ت رضح ،تسا هَمَن یا ه کنیا ظاحل هب ی نعی ،ه درک صخشن آ زاً لاثمار ءارش ب لط هَمَ ظاحل وا ک ب قیلیلا لا اذه ه کدیوگی م دوب ءانغ ۀبنجه ّجوتم نوچ نز نآ .ه دوبم سر نیا ،درخبهَمَ ک ی .رگید دریگب .ه دوبر ظن درو م ءانغ ۀبنجن وچ ،الذه ی رتشیلا ک لثم

،تسا ی ناونع ف صو ظاحل هب تمرحم ک ،کلذ لاثما و **تُحسةینغملا نمثَ** دراد ه کی تایاور نیا رد

[،درادنزی تمرحش ندیرخ]هسفندحی فش دوخ هَمَاس فنزلااِ و دوشبم ارحن یا هکتسا هدشب جوم ءانغی نعی ظاحلط هب هینغمئبنج نوچ ،دوشبه تشادربوا زا هینغمئبنج هکدنکه بوتهَمَا ن یا رگا ،درکیم هبوتهَمَا ن یا رگا لااحا هدننواخی نلاف دنیوگیم هکی یاجک یرد هکدینکض رفن لا ،دراد روهظو زوربف صو ن یا هکتسا یفصو کی ت،سا هکنیا م دنیوگیم نلاف دننواخی هدنا سا هتنم یدرد ی هینغمئبنج ،هینغم دنیوگیم !دنکن اتاتمسق دنوادخ هَللاءاشنا [(،ام ن ابز ب رعن اتسود)]اهن یمه ش یادص ی نزک یرگا لااحا ،هینغم دنیوگیم هکتسا ی سکن آ هینغم ،هینغم دنیوگیم نه هکدنواخبه ناخرد و دشاب وخ ی م ش نا شن ن ویزیولت رد دنروآی م هکتسا ی سکن آ هینغم ،هینغم دنیوگیم نه هکدنواخبه ناخرد و دشاب وخ لااحا تا امش !...ی تسد کی ؟دیرادنزربخ ؟... ی اقآ دنریگیم رلاد دنچ ،...دنیآیم هم رفن رازه اجنپ ،دنهد زارباماقم ی نعی ،دناوخی م ناشیارب هم ن آ و دننیشنیم دنوریم و دنهدیم ار لاد ،دنهدیم لوپ دنیآیم ؟دیتفرن دننواخن یمه رگا لااحا .تسا راهظا ماقم هبش فاصتا ی نعی .دنکیم لمح وا رب ار ان اونع ن یا ،ف صو ن یا راهظا و ،هینغم ن یا ه ب ،دنکیم نت کرش س لاجم رد و ی هلام رد تقو چیه اما ،ی لیخ ه ،تسا گنشق ش یادص هم ی لیخ هکنیا .تسا راهظا و زارباماقم رطاخ ءانغ و هینغمئبنج .تسا ب وخ ش یادص دنیوگیم ،دنیوگیم نم

ی قیسومت لآ لامعتسا هبطوبرم تایاور ردیدقت دوجوم دعت اباثا و ءانغا بوهلت لآ س ایق

ایو دشاب هتشاد تیلحئبنج تسا نکمم تصن یا هینغم دروم رد روجو د تیاور ن یا رد نوچ لااحا هیلع ماما م ینیبیم ام ،درادت مرحئبنج ش ئارش ش یاهی ضعب ،درادت یلحئبنج ش ئارش هأرَم ن یا دوخ هکنیا **س یلل اجرلا اهیلعل خدیلا اذا س رعلا فی ،م ارحل اجرلا هیلعل خدیام** ،دنکیم ءانثتسا ار تیلح دروم ن آ م لاسلا ی م الدیپ دار یا ن آ م ئامضم َ ظاحلط هب ی هتنم .درادنزلاکشا هسفندحی فش دوخ دوشیم م ولعم س پ ،**س أبِهِبِ** ل اجرلا اهیلعل ُخدَی و دشاب ی سورع ریغ س لاجم رطاخ ب ،درادت یلحدشاب ی سورع س لاجم رطاخ ب رگا .دنک ی میسقت ن ینچمه ک یًلاصا تسا ی قیسومت لآ لامعتسا هکه یفُن حَنام دروم رد اما .درادت مرح ن یا دشاب س لاجم رد ت لآ لامعتسا هکه دشنم یسقت اهنیا م الدکچیه ؛م یدناوخ ن لا اتامه کی تایاور م امت ی نعی .درادنزدوجو زا هکی تایاور مه !؟تدم ن یا رد دیدیدامش تیاور ک ی .درادنزی لاکشا وهل س لاجم ریغ رد ،تسا رام ارح ،وهل ب حاص ،...ت لآ لامعتسا .دوبق لاطا وحن هب اهنیا م امت م یدناوخ ک ردتسم زا هکی تایاور مه و م یدناوخ ل یاسو **همکو محًلاصا ،ف زاعملا و یرمازملا و محا ن انا ر ما للَه ا ن ا ،الذکروبنطلاً امویین عبرا ِهِتیب فی ب ضرُ ن م** ،الذکروبنطلا ،س أبِهِبِ ل اجرلا هیلعل خدی تلا ف زاعملا ه کتسیناجنآ رد چیه ،... **و ف زاعملا ب ضر ن ع ن انه ،ار اهنیا** ار هچنآ تسا ف د طقف ،هذ ،...س رعلا ی فی ذلا ف زاعملا ،س أبِهِبِ س یلل اجرلا هیلعل خدی لا ی تلا ف زاعملا ط قف ،هدمآ ن علئبنج مه ف د رد الذل ،اجرهه ذ درادی سورع س لاجم هب ص اصتخا مه ف د آ ن ،تسه اجنیا رد ه ک دننزب ه کهداد ی فیفختک یم اما اجنآ رد ،ل اجرلا اهیلعل خدیلا و اهنز ه کهمیلو روط ن یمه و ی سورع س لاجم رد ...دننزب ه صلاخ ار ف د رالذگب ،ار ن اشئدقع دننک ی لاخ ی روج ک ی !دیایناهنآ هب ار اشفی لیخ لااحا ،رگید

؟دننزب دننلوتی م م هن ادرم ایت ساهنز یارب نیا :لاؤس

هیحور و ت لاح هب هیضق کبس نیا ًلاصا ،تسا هنز لام طقف نیا ی نعی ،لاجرا اهیلع ل خدی لا :باوج
تسه ؟دیدرکذس اسحا ار نیا امش ،تسا اهنیا و روما نیمه هب ل اغتشا ی ردق کی ا هنآ ت لاح ،دراد ل یامت اهنآ
ح یبق درم ی ارب نیا ،دروایبرد کبس نیا ه یار ش دوخ دهاوخب درم رگید لاح .دنراد ل یامت اهز یچ نیمه هب .رگید
.ت سا نیا نا شیلوا ع بط ،روما نیا رد دنروخ ی م رُسًلاصا ف ورعم ل وق هب اهنآ ی لو .ت سا

.دوشی م رتشیپ نا مباجعا ،ت قلخ نیا رد م ینک ی م رکف هچ رهو درذگ ی م ی چ رها قآ هکا م :لاؤس

؟اهنیا و ت ریح :باوج

!ت سا روط نیمه اقآ اًعقاو :لاؤس

؟مدآ ش پیی لکشم :باوج

.م نک ی م ض رع ی حور و ی ناور ۀبنج زا :لاؤس

،دشاب هتشادنب یع هک ی نز ک ی ،هدب نز ام هب ایادخ ت فگ ی م و ت ساوخ ی م نز ادخ زا م یهاربا ت رضح
ی رادقم ک ی و داد وا هب ار اراسادخ رخلاابً ،...و دشاب هتشاد هدیمح ق لاخا ،دشاب زاسب ،دشاب هتشادنص قن
،...ی لیخ ،دوبَهولَح ش یع ،ش یع و دوبوُلُح و دوب نیریش ی گدنز رگید و دوب لسع ام ش لوا ب خ ،...ل وغشم
...هب لیدبت هصلاخ لسع زا نآ م کم ک ،ام ود ام ک ی ،ت شذگ هدروخ ک ی دعب

ی شرت هب :لاؤس

ی رادقم ک ی ن ینچمه و دشس بد هب لیدبت ؟امش دیی وگ م س بد ،هریش هب لیدبت م کم ک !ریخ :باوج
وت ن م ت فگ ،اهنیا و ط یارش نیا ا بم تساوخ ی نز وت زا ن م ایادخ ت فگ !... دش ض وماح وم یل هب لیدبت ت شذگ
رگید ن یا !م درکنادیپ ن یا زا ن یرتهب م تشگ م قلاخ ۀمه رد ن م -دنت فگ ی م هبتر م دنچ اقآ م وحر م ار ن یا -م قلاخ م ام ت
،ت سا ی ترابع ن ینچمه ک ی !**اتهسَرکرثکا اهیلعلُّحَ اذا جَوَئُملا عْلضِّکةأرملاَ** :هکم یراد !ت سا رتهب ناشه مه زا
ع ضو نیا اب هک ی تسیاب هصلاخ ،رگید ت سا روط نیا هلکاش هرخلاابً ،**ابهعفتنتاهلمتحاذا و اتهسرکاهیلعلمتحاذا**
.دنکبارادم تیفیکن یا ابو

ع ومجم زا ام هکار هچنآ -ت سا م هم ش دوخ بلطم نیا ن وچ -...ع ومجم زا ام هکار هچنآ ل احل ُکی لع
ل امعتسا نیا س فن ،دراد ب علو وهل و ی هلام ۀبنج ت لاآ نیا ل امعتسا س فن ،م یدرکه دافتسا نالا ات ایاور نیا
ن یا .ت سا ف د هب ب رض نآ هکد روم ک ی رد ط قف ؛ت سا هدشن اعنتسا اهنیا زا ی صاخ د روم چیه ت یاور رد و
.هدش عقاو ام ۀدافتسا د روم اجنیا ات هکت سا ی اهلئسم

ی برع باوج و لاؤس

؟... :لاؤس

...ملاسلا هیلع ماما .دنزی م ش دوخ ی ار ب دور ی م ی سک ک ی ب خ ،هن :ب اوج

هدوبن ق ادصم :ل اؤس

؟هدوبن ارچ :ب اوج

...دننزی م ی رادوا گ ی ار ب ًلاثم ن لآا ،ج راخ رد ت سا ی یاهق ادصم ن لآا :ل اؤس

ع قوم ن آ ؟ت سیچ اهفرح ن یا ،دندناوخی م ی دُح ،دندزی م ی ن رتشی ار ب ،دندزی م م ه ع قوم ن آ اقآ :ب اوج

ی م روبع اج ک ی زا ن اشدوخ ت یلوفط ن امز رد ربمغیپ ه ک م یراد ت یاور رد ی تح ،هدوب م ه ن لآا زا رتشیب ،هدوب

هبترم ک ی دنداد ش وگ دندمآ اج ن آ رد ت رضح ،دننزی م ی قیسوم ت لاآ دنراد س لجم ک ی رد ه ک دندید و دندرک

.دندوب اهنیا و هیلعٌی شغم ت رضح و ت خادنا ار ت رضح و دز دمآ ل یئربج

ن کمم ،دشاب ی صخش ۀدافتسا ی ار ب ت سا ن کمم ه ک ت سا ت ایهیدب هَدبا زا ن یا ی قیسوم ت لاآ ل امعتسا

؟دوبن ی اهلئسم ن ینچمه ک ی ءانغ درو م رد رگم .دشاب س لاجم رد ۀدافتسا ی ار ب ت سا

ی برع ب اوج و ل اؤس

دمحم ل آ و دمحم ی لع ل صم هَللا